

ПРОБЛЕМИ ТА ПЕРЕВАГИ ДИСТАНЦІЙНОГО НАВЧАННЯ В ЗАКЛАДАХ ВИЩОЇ ОСВІТИ

Упатова І. П.

доктор педагогічних наук, доцент,
професор кафедри природничих дисциплін
КЗ «Харківська гуманітарно-педагогічна академія» ХОР
м. Харків, Україна

Сумцова А. А.

студентка III курсу психолого-педагогічного факультету
КЗ «Харківська гуманітарно-педагогічна академія» ХОР
м. Харків, Україна

Проблема дистанційного навчання є дуже актуальною для сьогодення, через поширення у світі пандемії вірусу COVID – 19, який «змусив» мешканців усіх країн залишити свою роботу і навчання та залишатися вдома для забезпечення недопущення інфікування та переміщення хвороби.

Але, не дивлячись, на такі, доволі серйозні, події у світі, кожен із нас не повинен «ізолюватися» від саморозвитку. Дистанційна освіта відкриває свої можливості усім охочим до фахового навчання.

Дистанційне навчання розглядається як індивідуалізований процес набуття знань, навичок, умінь, і способів пізнавальної діяльності особистості, який реалізується в основному за опосередкованої взаємодії віддалених один від одного учасників навчального процесу в середовищі, яке функціонує на базі сучасних психолого-педагогічних та інформаційно-комунікаційних технологій [3].

Проблеми і перспективи дистанційного навчання досліджували Ю. Миронов, О. Муковіз, О. Наливайко, В. Прибилова, О. Скворцов та інші, які зазначали етапи розвитку дистанційної освіти, її сутність та особливості, педагогічні умови дистанційного навчання тощо [1; 2; 4; 5; 6].

Впровадження елементів дистанційної форми навчання в закладах вищої освіти має багато переваг, які відрізняють її від «звичайних» форм навчання: по-перше, вона дозволяє кожному студенту, не виходячи з власного дому, отримати потрібні йому теоретичні знання та самостійно практично їх

закріпити; по-друге, зараз багато створено різноманітних Інтернет-додатків як мобільних, так й призначених для стаціонарного комп'ютера, які допомагають викладачу опублікувати завдання та відразу оцінити виконане студентом завдання. Існують також різноманітні програми, освітні платформи, які дозволяють об'єднатися в конференції та проводити заняття у режимі онлайн.

Дистанційна освіта дає можливість реалізовувати студентоцентрований та диференційований підходи (можливість займатися в зручній для себе час у зручному місці та темпі, нерегламентований відрізок часу для освоєння дисципліни). Дистанційно-індивідуальна освіта сприяє розвитку творчого та інтелектуального потенціалу студента за рахунок самоорганізації, прагнення до знань, уміння володіти комп'ютерною технікою.

Але, звісно ж, дистанційна освіта має як позитивні сторони так і недоліки. Наприклад, такі фактори як відсутність або слабкий сигнал Інтернету стають перешкодою для успішного та ефективного навчання здобувачів вищої освіти. Також, існує проблема відсутності гаджету або іншого пристрою для виходу в мережу Інтернет. Зазначена проблема існує як в селищах, так і у великих містах. Не можна уникнути й такого негативного явища, як псування зору та постави, як наслідок довготривалої роботи за комп'ютером, що погано впливає на загальне самопочуття. Ця проблема також пов'язана з таким чинником як час. Ученими зазначено середній час перебування людини за комп'ютером, який не спричиняє шкоди здоров'ю, згідно з яким доросла людина може проводити приблизно 5 годин за екраном монітора, при цьому, лікарі радять кожні 40–50 хвилин розвантажувати себе та робити мінімальне фізичне навантаження, наприклад, руханку. Часто буває так, що студент приводить набагато більше часу за комп'ютером, по причині того, що у кожного свій індивідуальний рівень знання ПК та роботи з ним, що значно пригальмовує процес виконання навчальних завдань. Ще хотілось би зазначити, що дистанційна освіта не контролює якість виконання завдання та його об'єктивність оцінювання. На нашу думку, такі види робіт як контрольне тестування, заліки або екзамени не є результативними та показовими.

І головний недолік – це відсутність вербального контакту, під час якого студенти можуть у реальному часі, в одному приміщенні та поряд з викладачем працювати. Не дивлячись на те, що майбутнє за новітніми технологіями, на нашу думку, відсутність комунікабельності не є позитивним явищем та пригнічує формування навичок взаємодії, гальмує впровадження педагогіки партнерства.

Підсумовуючи досвід реалізації дистанційного навчання зазначимо, що найбільш поширеними видами роботи з використанням Інтернет-технологій є: пошук інформації до семінарських занять, використання можливостей Інтернет для здійснення контролю навчальних досягнень здобувачів вищої освіти, оперативного обміну навчальною інформацією, використання мережі Інтернет з метою спілкування, проведення лекційних занять, віртуальних лабораторних і практичних занять, обговорення проблемних питань та консультування студентів.

У контексті заявленої проблеми можна зробити висновок, що впровадження дистанційного навчання може забезпечити усвідомлений вибір правильної індивідуальної освітньої траєкторії здобувача вищої освіти, що є запорукою успішної самореалізації особистісного потенціалу студента в майбутній професійній діяльності [7].

Таким чином, аналіз проблем та переваг дистанційного навчання в закладах вищої освіти засвідчив, що дистанційна освіта не може дорівнювати традиційному освітньому процесу, який, на нашу думку, є найбільш ефективним і дієвим за умов інтерактивної комунікації, яка забезпечує якісний зворотній процес під час навчання. Безумовно, дистанційна освіта – це крок уперед, який спричиняє перегляд традиційних підходів до організації освітнього процесу, спонукає до його вдосконалення в закладах вищої освіти.

Література

1. Миронов Ю.Б. Переваги та недоліки дистанційного навчання. <https://kerivnyk.info/perevahy-ta-nedoliky-dystantsijnoho-navchannya>

2. Муковіз О. П. Основи організації дистанційного навчання у системі неперервної освіти : методичні рекомендації. Умань : ФОП Жовтий О. О., 2016. С. 8–13.

3. Наказ МОН України від 25.04.2013 № 466 «Про затвердження Положення про дистанційне навчання» URL : <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/z0703-13>. Дата звернення: 01.10.2020.

4. Наливайко О. Дистанційне навчання: сутність та особливості *Педагогічний альманах* : збірник наукових праць / ред. В. В. Кузьменко та ін. Херсон : КВНЗ «Херсонська академія неперервної освіти», 2017. Випуск 36. С. 75–81.

5. Прибилова В. М. Проблеми та переваги дистанційного навчання у вищих навчальних закладах України. *Проблеми сучасної освіти*: зб. науково-методичних праць. Харківський національний університет імені В. Н. Каразіна. (4). 2017.

6. Скворцов А. А. Педагогические условия дистанционного обучения студента в наукоемкой образовательной среде : дисс. ... к. пед. наук : 13.00.01 – общая педагогика, история педагогики и образования. Тамбов. 2015. 240 с.

7. Шаров С., Шарова Т. Формування індивідуальної освітньої траєкторії студента засобами інформаційної системи. *Науковий вісник Мелітопольського державного педагогічного університету*. Серія : Педагогіка. 2017. № 2. С. 149–154.